

Datum
2020-02-10

Diariernr
KST 2019/372

Ert datum
2019-11-11

Ert diariernr
N2019/02952/JL

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Ds 2019:19 – Genomförande av EU:s direktiv om otilbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan

Kammarrätten, har utifrån de utgångspunkter domstolen har beakta, inget att invända mot de huvudsakliga förslagen i promemorian. Kammarrätten vill dock lämna följande synpunkter.

Genomförandet av direktivet

Kammarrätten instämmer i utredarens bedömning att det bl.a. av förenklingsskäl bör ske en överimplementering av direktivet i linje med de lagförslag som lämnas i promemorian.

Tillsynsmyndighet

Kammarrätten har inget att invända mot förslaget att Konkurrensverket utses till tillsynsmyndighet. Domstolen vill dock framhålla att Jordbruksverket och Livsmedelsverket också framstår som goda alternativ med hänsyn till direktivets sektorsspecifika utformning.

Sanktionsavgifter

Kammarrätten delar utredarens bedömning att det framstår som ändamålsenligt att införa bestämmelser om bl.a. sanktionsavgifter istället för bestämmelser om straffansvar.

Kammarrätten anser att promemorians lagförslag bör kompletteras med en säkerhetsventil, i form av en särskild bestämmelse om att en sanktionsavgift kan efterges helt eller delvis. Det bör även införas en särskild bestämmelse som

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

Telefax
08-14 98 89

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

anger vilket högsta och lägsta belopp som en sanktionsavgift kan bestämmas till. Skälen för detta är följande.

Sanktionsavgifter kan enligt förslaget uppgå till betydande belopp och det måste enligt domstolens mening vara förutsebart och på förhand tydligt i vilka fall, och med vilka belopp, en sanktionsavgift får tas ut. De förslagna bestämmelserna bygger på ett objektivet ansvar och för att ett sådant inte ska komma i konflikt med oskyldighetspresumtionen bör det enligt praxis från Europadomstolen finnas möjlighet till en nyanserad och inte alltför restriktiv prövning för att undgå avgift i varje enskilt fall (se t.ex. prop. 2012/13:143 s. 78). Även om en sådan prövning med den förslagna lagtexten kan ske genom att tillsynsmyndigheten helt eller delvis avstår från att ta ut en avgift brister en sådan ordning i transparens och förutsägbarhet. Ett förfarande där tillsynsmyndigheten först bedömer om det finns grund för att ta ut en avgift och därefter prövar om det finns skäl att helt eller delvis sätta ned avgiften används inom andra rättsområden och lämpar sig bättre för en eventuell efterföljande prövning i domstol. I lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster, som i promemorian använts som förebild, finns också särskilda bestämmelser om högsta och lägsta belopp för sanktionsavgifter respektive om hel eller delvis nedsättning av sådana avgifter (se 30 och 32 §§).

Överklagande

Kammarrätten tillstyrker förslaget om att överklagande får ske till allmän förvaltningsdomstol samt att prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Sekretess

Kammarrätten anser, till skillnad från utredaren, att ett omvänt skaderekvisit är tillräckligt för att uppfylla direktivets krav i artikel 5.3 på ”nödvändiga åtgärder för lämpligt skydd av anmälarens identitet”. Enligt utredarens överväganden har inspiration hämtats från implementeringen av det fjärde penningtvättsdirektivet och kapitaltäckningsdirektivet. Dessa två direktiv ställer emellertid krav på sekretesskyddets styrka som är av starkare och mer kvalificerad art än de krav som framgår av direktivet som nu är aktuellt för implementering. Lagstiftaren har inom andra områden bedömt att en sekretessbestämmelse med ett skaderekvisit är tillräckligt för att skydda anmälarens identitet (se t.ex. 26 kap. 5 § och 30 kap. 4 c § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]).

Konsekvenser för domstolarna

Kammarrätten vill framhålla att flera av de allmänna förvaltningsdomstolarna i egenskap av migrationsdomstolar står inför särskilda utmaningar och ett osäkert budgetläge de kommande åren. Det är därför av stor vikt att domstolarna ges full täckning för de kostnader som kan uppstå till följd av den nya måltypen. Den styckkostnad per mål som använts i promemorian gäller ett genomsnittligt mål i förvaltningsrätt, exklusive migration. Med hänsyn till att det rör sig om ett

nytt rättsområde där ett flertal frågor lämnas till rättstillämparen att lösa samt målens uppskattade svårighetsgrad, kan ett mål enligt den föreslagna lagen förväntas ta större resurser i anspråk än ett genomsnittligt mål i förvaltningsrätt. En mer rättvisande utgångspunkt skulle därför vara att beräkna kostnaden utifrån ett genomsnittligt mål inom en måltyp av motsvarande svårighetsgrad. Vidare bör en genomsnittlig kostnad för hantering av mål i kammarrätt inkluderas i beräkningen.

Övriga synpunkter

Det noteras att 2 § i den föreslagna lagen hänvisar till sådana handelsmetoder som anges i 5–9 §§. I 9 § regleras skriftliga beräkningar. Det kan ifrågasättas om en förpliktelse för köpare att under vissa angivna förutsättningar lämna skriftliga beräkningar utgör en handelsmetod.

I 11 § andra stycket i den föreslagna lagen lämnas en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer, med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om tillsynen. Enligt utredarens författningskommentar innehåller bestämmelsen en erinran om möjligheten att meddela föreskrifter om tillsynen i enlighet med den s.k. restkompetensen. Av 8 kap. 7 § första punkten framgår att regeringen får meddela föreskrifter om verkställighet av lag. Restkompetens regleras i 8 kap. 7 § andra punkten. Om det enbart är restkompetensen som avses bör det övervägas om hänvisningen i 11 § andra stycket i den föreslagna lagen ska preciseras. Bestämmelsen i 11 § andra stycket ger intryck av att regeringen, inom den föreslagna lagens tillämpningsområde, inte får meddela föreskrifter gällande andra områden än tillsyn. Kammarrätten kan inte utläsa om en sådan avgränsning är avsedd.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Peder Liljeqvist. Föredragande har varit fiskalen Ville Pelling.

Peder Liljeqvist

Ville Pelling

Kopia till

Övriga kammarrätter
Hovrätterna
Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm
Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM
Domstolsverket
Kammarrättens intranät
Tidningarnas telegrambyrå